

Assemblages van Jan Enno de Jong brengen binnenwereld buiten

De expositie *Searching the fields* van Jan Enno de Jong in Museum Martena toont ruimtelijke objecten en assemblages met een poëtisch karakter. Al mijmerend lijken ze tot stand te zijn gekomen.

Beeldende kunst

 Marije Bouman

Het is een schimmige en poëtische wereld die wordt opgeroepen door Jan Enno de Jong (Noordoostpolder, 1967). Hij groeide op in Schalsum en gebruikt de sobere uitgestrekte kenmerken van het gebied om zijn beleevingswereld in beeld om te zetten. Maar in principe leent elke omgeving met dezelfde kwaliteiten zich daarvoor, zoals de dorre en dunbevolkte binnenlanden van Spanje waar hij fietste of een berg die door de beklimming zijn wezen kenbaar maakt. Veel spruit uit zijn herinnering voort. Tegenwoordig woont hij in de stad Groningen waar hij ook afstudeerde in 2007 aan de kunstacademie Minerva.

De Jong is een zoeker. Hij tast voorzichtig de wereld om hem heen

af naar vorm en betekenis. Kleur is daarbij al snel een te opdringerig element dat hij liever niet gebruikt. In zijn schilderijen op linnen mondt dat uit in een te magere uitdrukingskracht. Het beeld wil geen overtuigende eenheid worden. Ze hangen er een beetje verloren bij in het geheel van *Searching the fields*.

Integer

De ruimtelijke werken van hergebruikt materiaal zijn veel spreker. In 3D vindt alles bij De Jong procesmatig zijn plek en openbaart het zich als een eenzame binnenwereld die de buitenwereld dan weer met humor en dan weer met een claustrofobische melancholie beschouwt. Er bestaat voor hem duidelijk een frictie tussen binnen en buiten. Zijn verbeelding hiervan is zeer integer.

Een voorbeeld is het object *Sels*. Het oogt als een soort ijsberg of iglo met een dwarsdoorsnede van onge-

veer een meter. Na lezing van de begeleidende tekst bij de tentoonstelling begrijp ik dat het een schedeldak moet voorstellen. Op de top steekt een koperen leidingbuis voor gas of water naar buiten waaraan een megafoonachtig gehavend object is bevestigd. Er probeert iemand van binnen tot de buitenwereld te spreken, maar dat dit problematisch is staat vast.

Een ander sterk werk is *Place*, een naar binnen gekeerd staketsel van een huis in poppenhuisformaat met een trapezevormige binnenplaats. Er is slechts één raam aangebracht dat daarop uitkijkt, en het van grijze platen gemaakte schuine dak zou het water van een flinke regenbui naar de binnenplaats voeren. De binnenplaats heeft daardoor een aanzuigende werking maar ziet er tegelijk nauwkeurig uit.

In combinatie met de dichtbijhangende associatieve 'mindmap-tekening' *Verband tussen heeal & ei* roept *Place* een nieuwe associatiestroom op. Het zou een satelliet kunnen zijn, zwevend in de oneindigheid van de ruimte. Het werk is mogelijk speciaal voor deze tentoonstelling gemaakt want het schemerlicht van de expositiezaal leent zich voor het weergeven van de ondefinieerbare binnenruimte die als een heeal zo groot en bangstigend kan zijn.

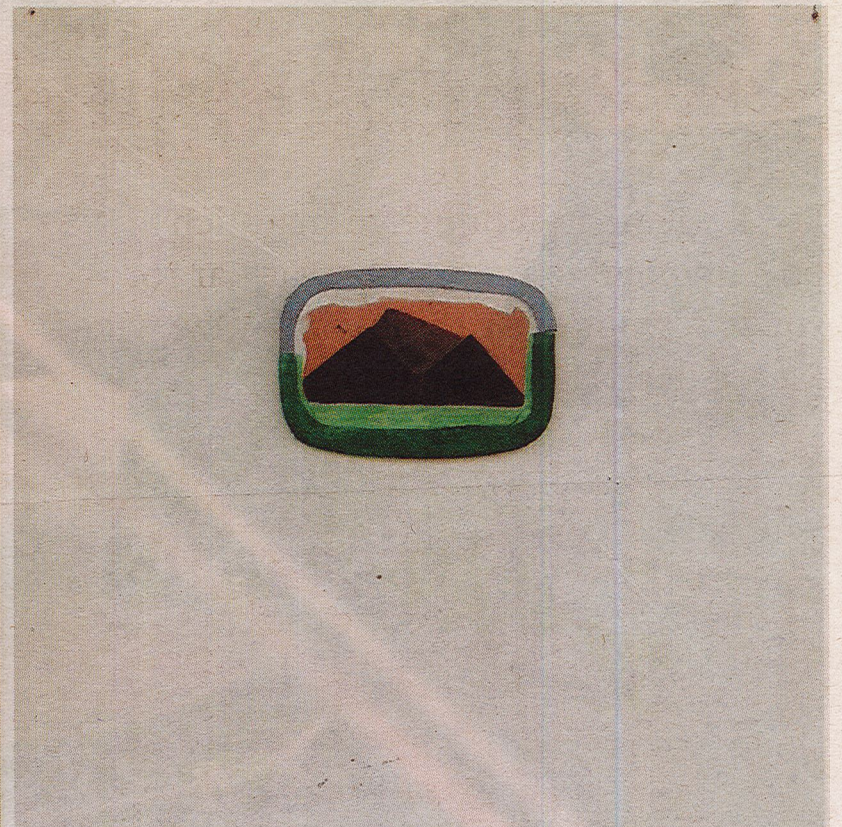
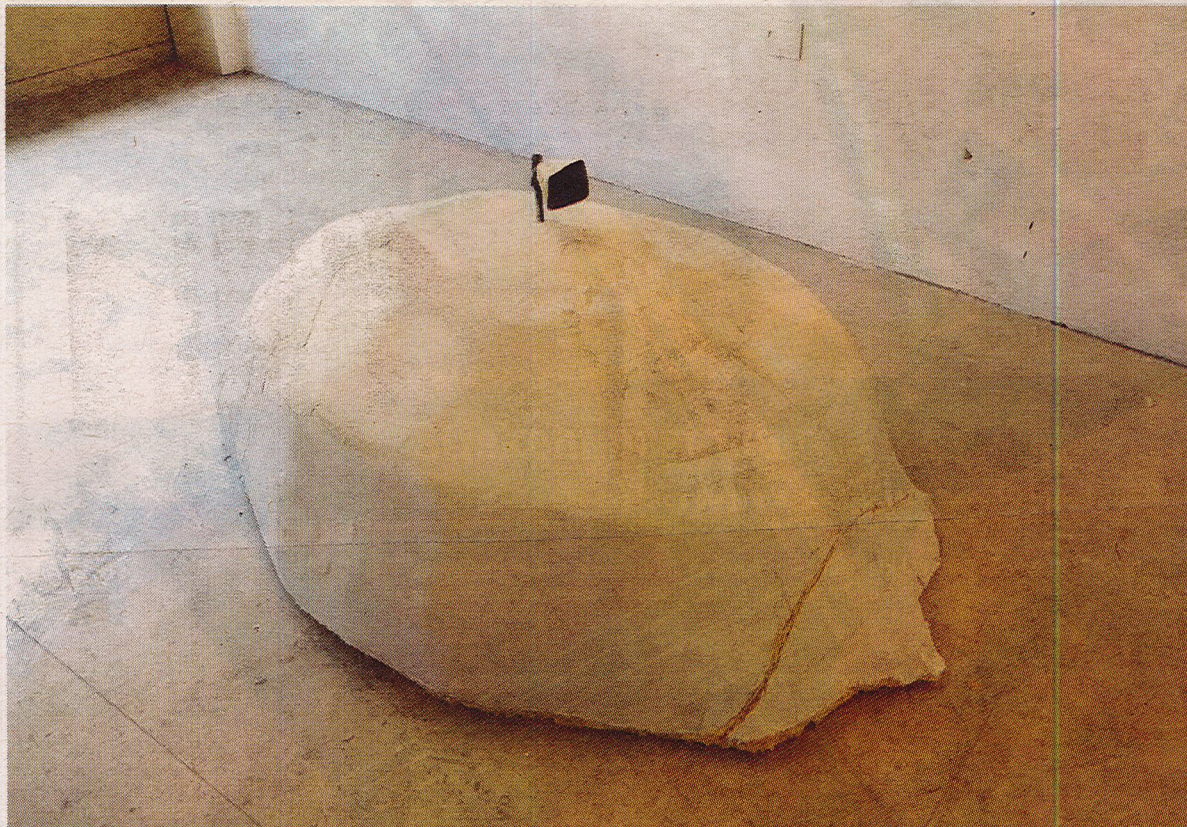
De assemblage *The collector* - waar-

De Jong is een zoeker. Hij tast voorzichtig de wereld om hem heen af naar vorm en betekenis

om de titels voornamelijk in het Engels worden aangegeven blijft duister - is zeker geïnspireerd op het museum. Ook hier zien we een besloten poppenhuisachtige ruimte met een eenzame tafel en een stoel die zojuist achteruit lijkt te zijn geschoven. De ruimte staat op een dun frame van iets dat voorheen misschien een kinderstoel is geweest. Aan één zijde van de ruimte staan kleine kegelvormige objecten van klei netjes op miniplankjes. Alles in de ruimte is wit of bleek van tint, wat de associatie met een dodenkamer vol met urnen oproept.

Opvallend is dat er een flinke tijdsperiode zit tussen het ontstaan van alle werken die te zien zijn. De werken *N-O-Z-W* en *Blue home* zag ik al eerder bij een expositie in 2014 bij Galerie E.M. in Drachten. De schilderijen zijn uit 2011. Doordat er bij een werk als *Landscape of romantika* onachtzaamheid in de vorm ontstaat, vraag ik mij af of het werkproces bij Jan Enno de Jong om welke reden dan ook continuïteit ontbeert. De gevoeligheid van het kijken moet juist bij poëtisch werk met zo weinig aanknopingspunten dagelijks gescherpt kunnen worden.

 De expositie *Searching the Fields* is nog te zien tot en met 29 januari in Museum Martena te Franeker

Sels (boven) en werk *Zonder titel* van Jan Enno de Jong: 'De Jong is een zoeker. Hij tast voorzichtig de wereld om hem heen af naar vorm en betekenis. Kleur is daarbij al snel een te opdringerig element dat hij liever niet gebruikt'. Beeld: Museum Martena